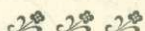

található tölgytuskósarjaknak cserhántással való kiszedése, hasonlóan a 4. részletben a tuskósarjak ama részének kiszedése tervezendő, amely a magról kelt fiatalost elnyomással fenyegeti; kiszedendő itt továbbá az erdei fenyő egy része is. Ahol azonban a sarjak és az erdei fenyő nagyobb tiszta csoportokat alkotnak, ott azok már csupán gyéritendők, ha szükséges, de teljes eltávolításuk mellőzendő. Gyéritésre előírandó végül a 6. és 9. részlet.

A részletes felújítási tervben első sorban a nyitó vágás területének (mintegy 3 kat. hold) luczfenyővel való beültetése, azután a 3. és a fentiek szerint esetleg az 5. és 8. részletek beerdősítése, valamint a vágásterületnek a fokozatos felújító vágás eredményéhez mért kipótlása tervezendő, ide értve a 2. részletben mutatkozó hézagok utánültetését is. Az utánpótlás tölgy-, juhar-, köriscsemeték ültetésével vagy sűrű makkvetéssel eszközölhető.

IRODALOM.

Könyvismertetés.

„**A Vadőr**“. Nemrég hagyta el a Pallas részvénytársaság sajtóját az a 26 nyomtatott ivnyi terjedelmes szakmunka, melyet a földmívelésügyi m. kir. miniszter a m. kir. erdőőri szakiskolák részére néhai Illés Nándor nyug. m. kir. főerdőtanácsos által kézi tankönyvül íratott meg.

A 120 ábrával tarkított vaskos könyv, néhány fogyatékosága daczára is, hézagpótló hivatás betöltésére van rendeltetve, mert a vadászati ismeretek összességét így encyklopédikus modorban és éppen a vadőri teendők kidomborításával hazai irodalmunkban még egy munka sem tárgyalta.

A szöveget mindvégig könnyen gördülő s jól csengő, zamatos magyarság, világos és könnyen megérthető előadás jellemzik. Sajnos, hogy a szöveg közé elhelyezett rajzoknak és képeknek ily elismeréssel nem adózhatunk, mert ezek sok helyütt bizony kezdetlegesesek és zavarosak, úgy hogy tulajdonképpen rendeltetésüknek, a szöveg gyorsabb megértetésének alig felelnek meg.

Előljárójában a könyv a hazai vadfajok természetrajzi leírásával foglalkozik. Kár, hogy a rajzok itt teljesen hiányoznak s a jól megválasztott szöveget élethű képek nem teszik szemléltetőbbé. Pedig jó klisék beszerzése talán elenyésző csekély költségbe került volna, azzal a haszonnal szemben, amennyivel e könyv becse emelkedett volna különösen azok előtt, kik a vadőri pályára mind autodidakták készülnek s kiknek nincs alkalmuk az egyes állatokat valamely intézet vagy iskola gyűjteményében megismerni. Nem ártott volna továbbá itt a fácánok különböző fajtáit is legálább vázlatosan s legjellegzetesebb sajátosságaikban ismertetni, mert később a fácánok mesterséges tenyésztésénél a különböző fajtákra utalás történik.

A következő „A vadak*) életjelenségei” című fejezetben a vadászati szempontból fontosabb vadfajok életmódjáról, életviszonyairól, szokásairól és az életviszonyokat s szokásokat eláruló külső jelekről szerző bőséges anyagot dolgozott fel s a vadőri szakismeretek kiegészítésére elengedhetetlenül szükséges eme természeti jelenségeket kimerítően s mindvégig érdekes előadásban tárta fel.

Zavarólag hat itt a 41-ik ábra, mert *a)* alatt az olvasó felé vonuló, *b)* alatt pedig az olvasótól eliramodó zerge nyomcsoportját tünteti fel, ahelyett, hogy az *a)* alatti rajzot — épp úgy mint valamennyi nyomát — fordítva, az olvasótól távolodó irányban mutatta volna be.

A „Vadak tenyésztése” című fejezetben a szarvassal nézetünk szerint nem elég kimerítően foglalkozik. Tanulságosabbnak és áttekinthetőbbnek tartottuk volna e fejezetben a tenyésztéssel kapcsolatos összes tudnivalókat itt részletezni, mely esetben a vadászati építményeknek külön fejezetet szentelni nem kellett volna.

Kár, hogy szerző kellően ki nem domborította, hogy a fácán-és fogolytenyésztés milyen természeti viszonyok között kecsegtet eredménnyel s hogy az a kötött agyagos talajokon egyenesen mellőzendő.

*) A vad szónak többes száma csak helytelen magyarsággal használható.

Hosszabb értekezésben tárgyalja a mesterséges fáczántenyésztést, bár sajnos, csak az elavult és számos hibája miatt tökéletlen cseh, illetve német eljárást ismerteti s nem a modern angol rendszert, mely mint a raczionális fáczános mintaképe, külföldön hova-tovább nagyobb tért hódít, hazánkban pedig a dunántúli részeken s a vadászterdei m. kir. erdőőri szakiskolában máris meg van honosítva. A fáczáncsibék kikeléséről szóló ismertetésében azonban egyenesen lehetetlennek tartjuk ezt az állítását (l. 137. oldal utolsóelőtti bekezdése) hogy: „Megesik néha, több csirke kél ki, mint tojás volt.”

A vadászati építmények fejezete alatt bemutatott rövid ereszü szarvas- és őz-etető — számos tapasztalt vadász megfigyelése szerint — kevésbé váltak be, mint azok, melyeknél az eresz a vályu, illetve szénarács előtt táplálkozó állat egész testét fedi, minélfogva nem ártott volna ezek szerkezetét is közölni.

De egyenesen hibásnak tartjuk a sónyalatóknak olyatén berendezését, melynél a láda a földből 10 *cm*-nyire kiáll, mert tudvalevő, hogy minden — ujonnan berendezett — sózót annál szívesebben keresi fel a vad, mennél kevesebb feltűnő jelenséget visel magán s minél egyszerűbben illeszkedik be a természetes környezetbe.

A láda kiálló pereme a vadban gyanút kelt, úgy hogy egyáltalán nem, vagy csak nagysokára fogja a sózót felkeresni.

Folytatólag a cserkésző ösvények és barkácsoló utakról szóló értekezés közben a fáknak meghajkolását (l. 169. oldal) is ajánlja. Azt hisszük, hogy ma már minden erdőbirtokos szigorúan meg fogja tiltani e barbár szokást, mely csak arra jó, hogy a fák megbetegedésének utat nyisson.

„A vadász eszközei” című fejezetben nézetünk szerint üdvös lett volna a golyós fegyverekről nemcsak általánosságban megemlékezni, hanem a most divó golyós pusák közül legalább a Mannlicher- és Mauser-rendszerűeket részletesen ismertetni s ezeket bemutatni, de természetesen nem oly primitív rajzokban, mint a 178—182. lapokon látható sörétes fegyverek, hanem világos és jól tájékoztató képekben.

A puska kipróbálása című szakaszban a golyós fegyverek belövését behatóbban tárgyalni nem ártott volna, mert a vadórtól

méltán elvárjuk, hogy söréttel s golyóval egyaránt jól tudjon löni. De másrészt éppen a vadőr, kinek uttalan utakon, tüskön-bokron keresztül kell bolyongania, igen gyakran kerül abba a helyzetbe, hogy golyós fegyverének irányzéka, célgombja eltolodik, avagy hogy kéz alatt vásárol valamely használt fegyvert; s mivel a fegyverkovácstól rendszerint nagyon messze lakik, ő maga kénytelen fegyverét belőni és kiigazítani.

A fogóeszközök leírásánál tulságosan sokat foglalkozik a gyakorlatban kevés értékkel bíró törökkel és csapóvasakkal. Ehelyett célszerűbb lett volna a mindinkább térthódító kelepcczék és fogóládák több fajtáját megismertetni s különösen azokat, melyeket a vadőr maga is elkészíthet.

E fejezet végén talán alkalomszerű lett volna még a vadőr egyéni felszereléseiről is megemlékezni s ezek között a hósarukat és lábszánokat (ski) s ezek használati módját és előnyeit röviden tárgyalni.

Folytatólag a „Vadászat“ czimű fejezetben szerző a vad kinyomozásáról, a vad megközelítéséről, a vadászat különböző módjairól s ezekkel kapcsolatban a kopók, véredek, tacsók és vizslák tanításáról és bevezetéséről világos előadásban s könnyen megérthető modorban oly becses adatokkal ismerteti meg az olvasót, hogy azokból laikus és gyakorlott vadász egyaránt hasznos utmutatásokat meríthet. Kár, hogy a hajtóvadászat szakaszában a vadászat rendezőjének, a vadászok felállítójának s a hajtók vezetőjének kötelezettségeit és felelősségét nem eléggé domborítja ki s a hívással való vadászatnál nem írja le kellő részletességgel a szarvas- és őzhívás módjait és eszközeit legalább úgy, amint azt farkas-, róka- és császármadár-csalogatásnál megtette.

A következő szakaszokban a vadőr teendőit a lövés után, a vad sebesülésének jeleit, a megsebzett vad követésének szabályait (s itt a véreb tanítását is), az elesett, de még élő vad megölését, a lelőtt vad kezelését s előkészítését a konyha számára, piacra szállítását, a vadbőr lenyuzását, a kitömésre szánt vad kezelését s végül a lehullott agancsok gyűjtését kimerítően ismerteti.

Egyetlen megjegyzésünk itt az volna, hogy a vadászebek tanításával és bevezetésével kapcsolatban talán célszerű lett volna az ebtenyésztést is legalább vázlatosan megírni s hogy az ebek

betegségeinek szánt szakaszban jó lett volna ezek legveszedelmesebbikéről, a veszethezről is megemlékezni.

A kártékony vad mérgezése és a vad megvédelmezése emberek ellen az utolsó két fejezetben bőszeges adatokat tartalmaz a vadőr eme kiválóan fontos két kötelezettségének teljesítésére.

Végül a függelékben a vadászatról szóló 1883. évi XX., valamint a fegyveradóról és a vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t.-cikket közli némi magyarázatokkal ellátva s ezeken kívül néhány kormányrendeletet a vadászat köréből.

Azt hiszszük, hogy e munka a vadászati alapismeretek terjesztését hathatósan elő fogja segíteni s az erdőőri szakoktatásnak, kellő magyarázatokkal s szemléltető tanítással kiegészítve, hasznos szolgálatokat fog tenni.

Elárusításával a földmivclésügyi miniszter ur a Pallas, Nagel Ottó és Eggenberger budapesti, valamint Vitéz A. kassai könyvkereskedő czégeket bizta meg s bolti árát potom egy koronában állapította meg.

Sugár Károly.

Jurgó község határának háromszögelése. Ily czimen *Szent-istványi* Gyula m. kir. bányatanácsos és selmeczbányai főiskolai tanárnak a „Bányászati és Kohászati Lapok“ 1906. évfolyamában közölt értekezése „Különlenyomat“ alakjában megjelent.

A szerző a szepesvármegyei *Jurgó* (ujabban: Szepesgyörke) község előljáróságának megbizása folytán, említett község határának területét az 1906. évben háromszögelés utján megállapította.

„Hogy a főiskolai hallgatóság eklatáns példában megismerje ama intézkedéseket, mérésmódokat és számításokat — írja szerző értekezése bevezető részében — melyek ily nagyobb feladatnál felmerülhetnek, elhatározta, hogy a munkálatok leírását a „Bányászati és Kohászati Lapok“-ban közli“.

Szerző értekezésének elején elősorolja mindama műszereket, mérési és más segédeszközöket, melyeket munkálatai végezése közben alkalmazott; majd ezután a háromszögelési munkálatokat megelőző tennivalókat (terepviszonyok tanulmányozása, az országos III. rendű háló jelzőköveinek felkeresése, háromszögelési pontok jegyzékének s a kiválasztott pontok rendszáljegyzékének beszerzése stb.) sorolja fel; ezután áttér a tulajdonképpeni mérés-

nek leírására, azok megértését 9 ábrával s a részletmérések eredményét különféle táblázatok közlésével magyarázza meg; végül leírásához csatolja Jurgó község átnézeti térképét, melyen az alkalmazott háromszögelési hálózat berajzoltatott.

A tudós szerző értekezése nemcsak a főiskolai hallgatóság-nak, de a gyakorlatban működő erdőmérnöknek is igen hasznos vezérfonalul s utmutatóul szolgál.

Minthogy szaktársaink egyike-másika jöhet abba a helyzetbe, hogy ily nagyobb körültkintést igénylő munkálatot kell végeznie, eme értekezést e helyen felemlíteni jónak láttam.

A művecske Selmeczbányán Joerges Ágost özv. és fia könyv-kereskedésében kapható s ára 1 K.

Tomasovszky Imre.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

603/908. sz. Közhirrre teszem, hogy a Szenicz községi (Nyitra vármegye) születésű Thebery István részére 1890. évi október hó 27-ik napján 38. szám alatt az erdőőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány megsemmisülvén, ahelyett nevezett részére 1908. évi 603. szám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másodlat adatott ki.

Pozsony, 1908. május hó 12.

Sághy Kálmán

m. kir. főerdőtanácsos,
kir. erdőfelügyelő.

KÜLÖNFÉLÉK.

Személyi hírek. Ő felsége a király *Rubinek* Gyulának, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójának a magyar nemességet a *zsitvabesenyői* előnévvel, *Bernát* István országgyűlési képviselőnek és közgazdasági írónak pedig a *korláti* előnévvel adományozta. Mindketten az újabb gazdatársadalmi mozgalmak-